

BIBLIOTECA NAȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA: REALIZĂRILE DE BAZĂ ÎN ANUL ANIVERSAR 2022

Elena PINTILEI,
ORCID 0009-0005-1294-4150
Lilia POVESTCA,
ORCID 0000-0002-4761-2384
**Biblioteca Națională a
Republicii Moldova**

Rezumat: Articolul prezintă o sinteză a activității Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova, specificând realizările de bază conform misiunii și obiectivelor generale pentru anul 2022. Sunt reflectate evenimentele principale, proiectele, partenerii și prezența indicatorii statistici cu privire la resurse, servicii, activități etc.

Cuvinte-cheie: Biblioteca Națională a Republicii Moldova, colecții, servicii, indicatori statistici.

Abstract: This article presents impact and activity of the National Library of the Republic of Moldova, specifying basic achievements according to mission and general objectives of the institution for the year 2022. The latest developments, projects and partners are reflected; statistical indicators on resources, services and activities are reported.

Keywords: National Library of the Republic of Moldova, collections, services, statistical indicators.

Anul 2022 a fost un an aniversar pentru Biblioteca Națională a Republicii Moldova – 190 de ani de la fondare. Aniversarea a coincis cu un alt eveniment remarcabil pentru instituția noastră: trei decenii de la atribuirea statutului de Bibliotecă Națională. Anume în acești ani a fost pusă temelia biblioteconomiei naționale, Biblioteca Națională devenind lider în domeniul infodocumentar.

În conformitate cu misiunile și obiectivele generale pentru anul 2022, Biblioteca Națională a realizat cu succes planul de acțiuni și lucrări consacrate aniversării Bibliotecii Naționale. Cu acest prilej, a fost desfășurată o suită de activități culturale și științifice. Lunar, au fost organizate cel puțin trei evenimente culturale. În acest context, evidențiem: Conferința Internațională „Lectura ca bază pentru cultură și cercetare”, Simpozionul Anul Bibliologic 2021, Fo-

rumul Cercetătorilor din Sistemul Național de Biblioteci, Conferințele Zonale, Forumul Managerilor, Valori Bibliofile etc.

Este important să remarcăm că evenimentele jubiliare au avut un impact deosebit pentru întreaga comunitate profesională, dar și pentru domeniul artă și cultură. Cu un număr de 420 de participanți în cadrul evenimentelor aniversare, 30 de comunicări în cadrul conferinței internaționale, 55 de comunicări profesionale (lansări și prezentări de documente, discursuri profesionale, etc), instituția rămâne prezentă și vizibilă în comunitatea biblioteconomică și culturală a țării. Iar pentru a lăsa posterității istoria devenirii Bibliotecii, au fost lansate 26 de publicații aniversare, 11 materiale video, care pot fi accesate pe contul de Youtube al instituției. Activitățile aniversare au fost reflectate în 16 articole mass-media scrisă, în 34 de reflecții în presa online și 17 apariții

TV și radio.

De asemenea, Biblioteca Națională și-a adus contribuția la elaborarea modificărilor cadrului legislativ și de reglementare în domeniul biblioteconomiei și științei informării la nivel național, la promovarea și realizarea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă 2030, implementarea recomandărilor UNESCO privind Știința Deschisă, organizarea reuniunilor științifice la nivel național și internațional, desfășurarea unei serii de activități socio-culturale etc. Și-a

adus aportul semnificativ la amplificarea rolului bibliotecilor în educația pentru lectură, ca sistem cultural și intelectual multi-aspectual, prin implementarea Programului Național LecturaCentral.

Biblioteca Națională are misiunea de a constitui, dezvolta, organiza, conserva și a pune în comunicare patrimoniul național cultural. Ea deține o colecție de 2442,5 mln. de documente în 30 de limbi ale lumii. Ponderea publicațiilor în limba română a atins în anul 2022 cota de 16,1% (393855 u.m.).

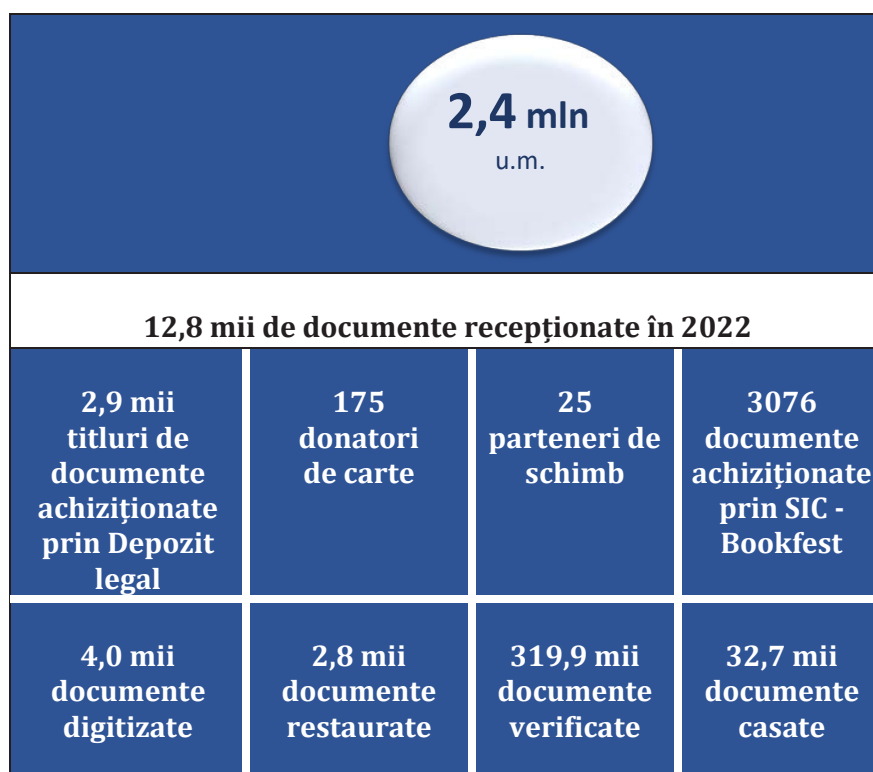

Figura 1. Colecțiile Bibliotecii Naționale

În anul 2022 Biblioteca Națională a completat colecțiile cu 12755 u.m. Partea predominantă a colecției o reprezintă

cărțile și publicațiile seriale (85,9%), urmată de documentele grafice și documentele de muzică tipărită.

Figura 2. Structura colecțiilor după tipuri de documente (mii u.m.)

La 01.01.2023, colecția documentelor electronice include 6,2 mii de documente, ceea ce constituie 0,25% din colecția totală a BNRM.

Dezvoltarea colecțiilor Bibliotecii Naționale s-a realizat prin: Depozitul legal (52%), achiziții prin cumpărare (20%), donații (24%) și schimb internațional de publicații (4%).

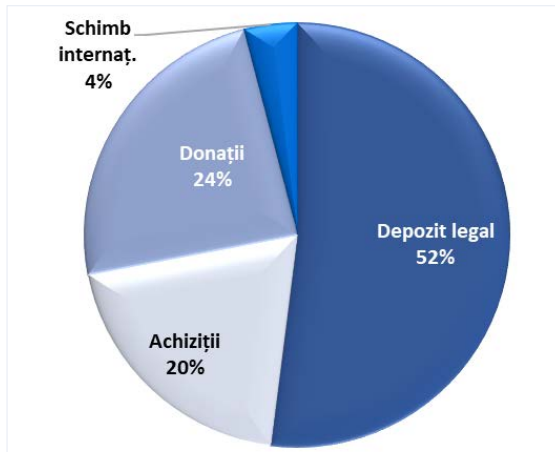

Figura 3. Proveniența achizițiilor de documente

În perioada de referință, s-a efectuat prelucrarea a peste 10 mii de documente în diferite limbi. Ca rezultat al catalogării documentelor, au fost acumulate 7 mii de înregistrări bibliografice noi, surse importante pentru sistemul de informare a beneficiarilor BNRM. Activitatea de catalogare retrospectivă a fost și în anul 2022 o sursă consistentă de completare a bazei centrale de date bibliografice, de diversificare a informației și de facilitare a accesului (prin împrumut online) la informație/publicație. În rezultatul catalogării retrospective s-au realizat 7,5 mii de înregistrări.

Cu referire la digitalizarea activității bibliotecii și amplificarea rolului bibliotecii de garant al memoriei naționale, acțiunile prioritare ale Centrului Național de Digitalizare au constat în dezvoltarea unei infrastructuri digitale robuste pentru a sprijini crearea și conservarea obiectelor digitale, a promova patrimoniul și valorile naționale la nivel local, național și internațional. În anul de referință au fost create peste 4 mii de obiecte digitale (639 mii pag.).

Livrarea a 12 servicii de dezvoltare a competențelor utilizatorilor prezintă un

capitol important în activitatea Bibliotecii Naționale: „Școala altfel”, „Biblioturism”, „Informații europene pentru toți”, „BiblioTur”, Clubul Literar „Homo Aestheticus”, Salonul Muzical, Salonul de Artă, „Creativitate prin artă – Art Creative”, Salonul „Cultur@Art”, Clubul „Literaria”, „Educație pentru media”, Cultura informației, Obiectivele de Dezvoltare Durabilă în sprijinul comunității. Peste 15 mii de persoane au beneficiat de ateliere, lecții interactive, lecții publice, jocuri educative, masterclassuri, ateliere de creație, excursii ghidate etc.

Biblioteca Națională s-a implicat nemijlocit în activitățile de susținere a refugiaților din cauza declanșării războiului în Ucraina. Astfel, începând cu luna martie, au fost identificate localități care găzduiau cetățeni ucraineni, refugiați din Ucraina. În parteneriat cu Asociația Bibliotecarilor din Republica Moldova a fost organizată o campanie națională „Colorăm copilăria”. Cărțile și rechizitele școlare adunate în cadrul acestei campanii au fost distribuite în bibliotecile publice din țară și centrele de plasament. În incinta bibliotecii a fost amenajat un spațiu interactiv pentru refugiații ucraineni, însoțit de un program cu organizarea mai multor acțiuni pentru refugiații din Ucraina (în jur de 150 de persoane), precum: excursii, activități interactive (ateliere, jocuri, etc.) atât în spațiul special amenajat pentru familiile refugiaților, cât și în spațiile diferitor subdiviziuni ale bibliotecii. Pe parcursul anului, administrația BNRM a angajat în câmpul muncii trei bibliotecare refugiate din Ucraina.

Biblioteca Națională a luat parte activă la crearea și formarea rețelei de bibliotecari comunitari responsabili pentru înregistrarea în Sistemul informațional „Vulnerabilitatea energetică” a consumatorilor casnici, din raza teritoriului pe care îl deservesc, ce nu dispun de echipament tehnic, acces la Internet și nu au abilitățile necesare, asigurând comunicarea și conlucrarea acestora (1200 de solicitări). Biblioteca Națională a livrat sesiuni de instruire pentru înregistrarea unor categorii de persoane în Sistemul informațional pentru a peste 800 de bibliotecari și asistenți sociali din majoritatea raioanelor și municipiile țării.

Organizarea și promovarea activităților socioculturale au contribuit la creșterea vizibilității instituției, atât prin diversele forme de promovare a colecțiilor patrimoniale, cât și prin activitățile cultural-științifice de importanță națională și internațională, organizate de instituție pe tot parcursul anului, în consens cu tendințele cererii comunității. Au fost organizate 225 de activități culturale și științifice de importanță națională și internațională. Expozițiile au îmbogățit substanțial oferta culturală și educațională a bibliotecii, venind cu o gamă largă de servicii expoziționale: 131 de expoziții, din ele 6 expoziții-eveniment, 102 tematice, 16 achiziții noi, 7 expoziții de pictură.

În cadrul activităților științifice organizate de Biblioteca Națională cu participarea reprezentanților bibliotecilor din țară și peste hotare au fost abordate probleme din domeniul infodocumentar, schimb de experiențe și promovarea bunelor practici identificate în rândul acestora: Simpozionul Anul Bibliologic 2021, Simpozionul Internațional „Valori bibliofile”, Forumul Cercetătorilor din cadrul Sistemului Național de Biblioteci, Conferințele Zonale 2022, Conferința Internațională „Lectura ca bază pentru cultură, cunoaștere și dezvoltare” etc., Simpozionul Național a Ateului de Cultură și Credință „Biserica Albă”, Forumul Managerilor din Sistemului Național de Biblioteci. În scopul creșterii vizibilității studiilor, au fost organizate Zilele Științei la Biblioteca Națională a Republicii Moldova, Săptămâna Internațională a Accesului Deschis 2022. Personalul de specialitate a participat la lucrările seminarilor, conferințelor profesionale și alte manifestări științifice cu comunicări, reflectând rezultatele unor studii: la nivel național – 27, la nivel internațional – 28.

Parteneriatele constituie o resursă valoroasă pentru Biblioteca Națională, care contribuie la îndeplinirea misiunii și obiectivelor instituției. Pe parcursul anului, a fost încheiat memorandumul de colaborare cu Biblioteca Națională a Armeniei în vederea dezvoltării relațiilor bilaterale și importanței cooperării pentru dezvoltarea sferei informaționale în educație, știință și cultură, consolidării cooperării în domeniul

difuzării și schimbului de informații. Astfel, biblioteca are încheiate 41 de acorduri la nivel național și 15 la nivel internațional.

Biblioteca Națională are stabilite relații culturale și diplomatice cu ambasadele acreditate în Republica Moldova:

- în parteneriat cu Ambasada Republicii Austria în Republica Moldova, a organizat expoziția de documente și banere „30 de ani de relații diplomatice între Republica Moldova și Republica Austria”. Din suita de evenimente consacrate acestei aniversări, face parte și expoziția de fotografii „Maria Cebotari și Valentina Naforniță pe scena Operei vieneze”;

- în colaborare cu Ambasada Ucrainei în Republica Moldova, Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene, Ministerul Culturii, a organizat deschiderea expoziției cu genericul „Republica Moldova – Ucraina: 30 de ani de relații diplomatice”;

- în contextul împlinirii a 30 de ani de la stabilirea relațiilor diplomatice între Moldova și Kazahstan, Ambasada Republicii Kazahstan a donat treizeci de titluri de carte despre istoria, literatura și tradițiile cazahe, care vor completa colecția viitorului Centru Cultural ABAIA.

Biblioteca Națională a fost vizitată de doamna Stella Avallone, ambasador extraordinar și plenipotențiar al Austriei la Chișinău, însoțită de domnul Friedrich Stift, director general al Agenției Austriece de Dezvoltare (ADA) din cadrul Ministerului Afacerilor Externe al Austriei, fost ambasador al țării sale în China, Iran și Arabia Saudită; Excelența Sa Daniel Ioniță, ambasadorul României la Chișinău, care a participat la Ziua Națională a Culturii; Excelența Sa Yoshihiro KATAYAMA, ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Japoniei în Republica Moldova, care a participat la inaugurarea Centrului Național de Digitizare; Excelența Sa Javier BENAGAS D., ambasadorul Republicii Panama la Varșovia cu competența și pentru Republica Moldova; Excelența Sa Uldis Mikuts, ambasadorul Letoniei în Republica Moldova; Excelența Sa Tadas VALIONIS, ambasadorul Republicii Lituania în Republica Moldova, și ministrul consilier Eglė BLOZNELIENĖ etc.

Biblioteca Națională a gestionat ur-

mătoarele proiecte cu suport financiar internațional:

- „Dezvoltarea echipamentului de digitizare al Bibliotecii Naționale”, susținut de Guvernul Japoniei prin intermediul Agenției Japoneze de Cooperare Internațională. Proiectul este în sumă de 43,7 milioane yeni japonezi, echivalentul a 409000 \$, pentru achiziționarea și instalarea echipamentelor și oferirea serviciilor de consultanță;

- „Îmbunătățirea echipamentului digital pentru sporirea ariei de extindere a activităților de formare a formatorilor-experti din cadrul Centrului de Formare Profesională Continuă în Biblioteconomie și Științe ale Informării din cadrul Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova prin inițierea unei arhive de instruire ale formatorilor în formatul online, accesibil în timpul restricțiilor provocate de pandemia coronavirus (COVID-19)”. Proiectul este susținut de CENL.

În cadrul proiectului au fost organizate filmarea activităților de instruire și crearea unei arhive digitale, disponibile pentru bibliotecarii din Sistemul Național de Bibliotecă. Filmele didactice realizate în cadrul proiectului: Deontologia profesională (autor Ludmila Corghenci); Digitalizarea patrimoniului cultural național (autor Diana Silivestru); Primul manual de educația mediatică pentru bibliotecari (autor Daniela Galai); Early 19-th century Bessarabian Charters and historical documents (autor M. Kiriakov).

În 2022, Biblioteca Națională a avut o politică editorială activă, axată pe publicarea de monografii, culegeri de articole, bibliografii naționale, cataloage de expoziție și alte publicații tradiționale ale instituției (19 lucrări editate). Remarcăm monografia aniversară „Biblioteca Națională a Republicii Moldova - dimensiune identitară a țării”, culegerea „Biblioteca și imperativul rezilienței”, lucrarea instructiv-metodologică „Deontologia profesională a personalului din bibliotecă”, suportul metodologic „Metode și tehnici de educare a lecturii”, revista științifică aniversară „Magazin bibliologic” etc.

Biblioteca Națională, cu statut de centru biblioteconomic național, a continuat să asigure asistență metodologică, informațională, documentară pentru Sis-

temul Național de Bibliotecă: peste 70 de consultații metodologice (evaluarea bibliotecilor școlare, documente de reglementare a normelor de personal pentru bibliotecile publice teritoriale, obținerea/confirmarea categoriei de calificare); organizarea sesiunii online „Bibliotecile în ajutor refugiaților”, cu participarea managerilor centrelor biblioteconomice, reprezentanților APL; elaborarea recomandărilor privind îmbunătățirea regulamentelor de organizare și funcționare a centrelor biblioteconomice la compartimentul activitate metodologică etc.

Pe parcursul anului, de serviciile educaționale ale Centrului de Formare Profesională Continuă în Biblioteconomie și Științe ale Informării au beneficiat aproape 3000 de personal de specialitate din Sistemul Național de Bibliotecă. În colaborare cu Ambasada Republicii Lituania în Republica Moldova și Liga Bibliotecarilor „Alexe Rău”, a fost desfășurat un training internațional în format online „Managementul și promovarea patrimoniului cultural lituanian prin utilizarea Licențelor Creative Commons”.

Succesele activităților Bibliotecii Naționale de interes profesional au fost promovate pe site-ul Fundației Conferința Bibliotecilor Naționale Europene (CENL), care a asigurat creșterea vizibilității Bibliotecii Naționale la nivel european, prin urmare: implicarea Bibliotecii în susținerea refugiaților din Ucraina, impactul Conferinței Internaționale „Lectura ca bază pentru cultură, cunoaștere și dezvoltare”, lansarea edițiilor aniversare a Bibliotecii Naționale ca o instituție identitară a statului, alăturarea Bibliotecii Naționale la inițiativa globală Ziua Siguranței pe Internet etc. În total au fost publicate 8 articole în CENL Newsletter.

Direcții de perspectivă:

- Stabilirea obiectivelor și direcțiilor de activitate ale BNRM, care vor contribui la dezvoltarea culturii, domeniului biblioteconomiei și științei informării la nivel național și la prestarea serviciilor și produselor de calitate utilizatorilor;

- Ameliorarea numărului de utilizatori, parteneri, a serviciilor de bibliotecă, finali-

zarea proiectelor începute și lansarea proiectelor noi de dezvoltare instituțională,

- Consolidarea eforturilor pentru îmbunătățirea imaginii Bibliotecii Naționale pe plan național și internațional;

- Susținerea schimbărilor în cultura organizațională și digitală, prin implicarea tuturor angajaților în vederea realizării accelerate a planului instituțional de transfor-

mare digitală propus;

- Dezvoltarea e-serviciilor în scopul îmbunătățirii calității vieții cetățenilor

- Creșterea valorii instituției culturale ca centru comunitar de cunoaștere, educație și comunicare

- Poziționarea Bibliotecii Naționale ca principal promotor al dezvoltării biblioteconomiei și științei informării naționale.

Referințe bibliografice:

1. Instituția Publică Biblioteca Națională a Republicii Moldova în anul 2021. Raport analitic anual. Chișinău, 2022. 156 p. Manuscris.

2. Priorități profesionale ale anului 2022. Aprobate la Forumul Managerilor din cadrul Sistemului Național de Biblioteci, 3 noiembrie 2021. 7 p. Manuscris.